

POVEȘTILE NOASTRE ADUSE LA VIAȚĂ PRIN EMOȚIA FILMULUI

Parlamentul European are onoarea de a prezenta cele trei filme aflate în competiție pentru LUX FILM PRIZE¹ 2015:

MEDITERRANEA, de Jonas Carpignano
Italia, Franța, Statele Unite, Germania, Qatar

MUSTANG, de Deniz Gamze Ergüven
Franța, Germania, Turcia, Qatar

UROK (LECȚIA), de Kristina Grozeva și Petar Valchanov
Bulgaria, Grecia

Aceste povești multidimensionale, care constituie rezultatul unui devotament și al unei creativități extraordinare ale unor tineri și talentați regizori de film europeni, vor fi proiectate în cadrul celei de-a patra ediții a LUX FILM DAYS².

LUX FILM PRIZE

Cultura are un rol fundamental în dezvoltarea societăților noastre. Ținând seama de acest lucru, în 2007, Parlamentul European a lansat LUX FILM PRIZE cu scopul de a sprijini circulația filmelor europene în toată Europa și de a încuraja dezbateri și discuții la nivel european pe teme societale majore. LUX FILM PRIZE reprezintă o inițiativă unică. Deși majoritatea coproducțiilor europene sunt distribuite numai în țara lor de origine și doar rareori în alte țări, chiar și în cadrul UE, LUX FILM PRIZE oferă unui număr de trei filme europene ocazia rară de a fi subtitrate în cele 24 de limbi oficiale ale UE.

Câștigătorul LUX FILM PRIZE va fi ales prin vot de deputații din Parlamentul European și anunțat la 25 noiembrie 2015.

LUX FILM DAYS

LUX FILM PRIZE a dat totodată naștere proiectului LUX FILM DAYS. Din 2012, datorită LUX FILM DAYS, cele trei filme care concurează pentru LUX FILM PRIZE devin cunoscute unei audiențe europene mai largi. Prin intermediul LUX FILM DAYS, vă invităm să vă bucurați de o experiență culturală transfrontalieră de neuitat. În perioada octombrie-decembrie 2015, vă puteți alătura cinefililor din întreaga UE pentru a viziona filmele *Mediterranea*, *Mustang* și *Urok (Lección)* în una dintre cele 24 de limbi oficiale ale UE. Nu uitați să votați filmul dumneavoastră preferat pe site-ul nostru de internet luxprize.eu sau pe pagina noastră de Facebook.

MENȚIUNEA PUBLICULUI

Mențiunea publicului este decernată filmului ales de spectatori din cadrul LUX FILM PRIZE. Votați pentru *Mediterranea*, *Mustang* sau *Urok (Lección)* și puteți avea șansa de a fi selecționat să participați la Festivalul internațional de film de la Karlovy Vary din iulie 2016 – la invitația Parlamentului European – și să anunțați filmul câștigător al mențiunii publicului.

REGIA: Jonas Carpignano
SCENARIUL: Jonas Carpignano
DISTRIBUȚIA: Koudous Seihon, Alassane Sy
IMAGINEA: Wyatt Garfield
MUZICA: Benh Zeitlin, Dan Romer
PRODUCĂTORII: Jason Michael Berman, Chris Columbus, Jon Coplon, Christoph Daniel, Andrew Kortschak, John Leshner, Ryan Lough, Justin Nappi, Alain Peyrollaz, Gwyn Sannia, Marc Schmidheiny, Victor Shapiro, Raphael Swann, Ryan Zacarias
PRODUCȚIA: Good Films, DCM Productions, Good Lap Production, End Cue, Court 13 Pictures, Le Grisbi Productions, Nomadic Independence Pictures, Treehouse Pictures
ANUL: 2015
DURATA: 107'
GENUL: dramă
ȚĂRI: Italia, Franța, Statele Unite, Germania, Qatar
VERSIUNEA ORIGINALĂ: franceză, italiană, engleză, arabă, Bissa

04-0415-548-RO-C

¹Premiul LUX
²Zilele Filmului LUX

URMĂREȘTE,
DEZBATE
ȘI VOTEAZĂ

@luxprize

#luxprize

LUX
PRIZE
.EU

LUX FILM DAYS

3 FILME
24 DE LIMBI
28 DE ȚĂRI

MEDITERRANEA

Jonas Carpignano
Italia, Franța, Statele Unite, Germania, Qatar

Parlamentul European

MEDITERRANEA

JONAS CARPIGNANO

Acțiunea filmului începe în Algeria, unde ajunge Ayiva, un tânăr care vine din Burkina Faso, însoțit de Abas. Cei doi speră să ajungă în Europa, unde să ducă o viață mai bună. Vor trebui să traverseze deșertul, să se confrunte cu hoții care jefuiesc migranții, să ajungă în Libia și să înfrunte o mare ostilă pe o ambarcațiune improvizată înainte de a ajunge în Italia.

Această călătorie însă nu constituie decât primul act al unei drame care se concentrează asupra vieții acestor migranți care, ajunși în sfârșit în Europa, se vor regăsi rapid marginalizați în societatea calabreză, exploatați ca mână de lucru clandestină pe plantațiile de citrice, locuind în cartiere mizerabile și confruntându-se în special cu neîncrederea și ostilitatea celor din jur.

CÂTEVA PISTE DE ANALIZĂ

Filmul lui Jonas Carpignano se înscrie într-o actualitate evidentă, marcată de numeroase reportaje televizate legate de dramele imigrației clandestine în zona Mediteranei. După cum se știe, măsurile adoptate de Uniunea Europeană în acest sens nu sunt suficiente pentru a face față fluxului de migranți. În cele din urmă, trebuie subliniată ostilitatea din ce în ce mai mare a unei părți importante a opiniei publice europene în ceea ce privește o mai bună acceptare a migranților.

În acest context, toate alegerile cinematografice ale lui Jonas Carpignano au o dimensiune *politică* (în sensul cel mai puternic și mai nobil al termenului) prin dorința sa de a face cunoscut, de o manieră militantă, punctul de vedere al acestor persoane care, altfel, sunt prezentate în cel mai bun caz ca demne de milă și în cel mai rău caz ca indezirabile. Prin aceasta, reprezentarea cinematografică se distinge voit de reprezentarea vehiculată de mass-media, îndeosebi de televiziune.

O IMERSIUNE ÎN INSTANTANEITATE

Astfel, regizorul refuză de la început orice abordare de tip explicativ, fondată pe sărăcia din țara natală a migranților, din cauza căreia se presupune că aceștia sunt nevoiți să se refugieze. Dimpotrivă, regizorul preferă o viziune a momentului prezent: fiecare situație își găsește explicația și soluția în ea însăși.

Replicile sumare, într-o combinație de limbi neobișnuită în cinematografie (franceză, engleză, italiană, dialectul calabrez, limbi africane...), accentuează implicarea spectatorului în acțiunea prezentă, care nu necesită discursuri explicative lungi sau justificări. Scena răzvrătirii, care constituie punctul culminant al filmului, se declanșează în câteva secunde, iar brutalitatea manifestanților care atacă vehiculele staționate, vitrinele magazinelor închise, automobilisti opriiți brusc ne poate surprinde, însă, la fel ca și Ayiva, suntem prinși în această agitație, ba chiar acaparați, în timp ce contrademonstrații răspund cu o violență fără măsură.

Secvența capătă astfel o dimensiune universală și, departe de a se limita la situația din Italia, ilustrează revolta celor pe care, într-o altă epocă, i-am fi numit „blestemații pământului”. În acest sens, se remarcă faptul că filmul este inspirat din fapte reale care s-au derulat în Calabria, în localitatea Rosarno, în 2010. Totuși, este esențial de observat că cineastul nu face nicio aluzie la contextul local: la fel ca și personajul, ne aflăm în mijlocul unor evenimente asupra cărora nu avem decât o viziune parțială, însă acest lucru favorizează întocmai o lectură mai amplă, mai generală a unei situații care nu este specifică regiunii Calabria, ci se regăsește în mod sigur în toată Europa.

ENIGMA REALULUI

Caracterul laconic al celor mai multe dintre dialoguri, determinat îndeosebi de diferența și diversitatea limbilor utilizate de numeroșii protagoniști, accentuează, de asemenea, singurătatea migranților într-o societate care, pentru ei, rămâne complet străină și căreia nu îi cunosc decât periferia. Este evident, fără îndoială, însă cineastul subliniază, de asemenea, lipsa opțiunilor sau marja limitată de manevră de care dispun migranții. De exemplu, la sosirea în Libia, membrilor grupului din care fac parte Ayiva și Abas li se impune să preia cârma vasului cu care trebuie să traverseze Mediterana: dialogul imposibil cu călăuza îi determină pe migranți să facă o alegere forțată, unul dintre aceștia hotărând în final să conducă ambarcațiunea, iar ceilalți fiind constrânși să accepte această soluție în lipsa oricărei alte opțiuni. Ajuns în Italia, Ayiva se confruntă cu o situație la fel de constrângătoare când află că are la dispoziție trei luni pentru a găsi un loc de muncă și pentru a-și reglementa situația: sensul unei astfel de măsuri pare absurd sau, în orice caz, nu este discutabil și nu îi oferă personajului nicio altă opțiune.

Fără îndoială, scopul filmului *Mediterranea* nu este atât să descrie condițiile de viață ale migranților, cât să ne determine să le împărtășim punctul de vedere, strict limitat, și îndeosebi constrângerile la care sunt supuși și care se impun ca o necesitate, nelăsându-le o altă opțiune decât răzvrătirea. Această insistență asupra punctului de vedere explică, fără îndoială, anumite alegeri legate de punerea în scenă, care sunt foarte vizibile, precum utilizarea unei camere video portabile, deseori în mișcare, foarte aproape de personaje, ceea ce conferă o imagine confuză evenimentelor, sau chiar recurgerea la actori neprofesioniști care joacă roluri cu adevărat foarte apropiate de experiențele trăite de ei în realitate, sau, de asemenea, multiplicarea scenelor nocturne, ca și cum migranții nu ar avea existență în afara nopții...

O ESTETICĂ A MEMORIEI?

Estetica filmului, departe de a fi strict realistă sau documentară, poate fi interpretată de altfel într-un mod mai profund, ca o reflectare a memoriei principalilor protagoniști (interpretați de actori care, fără îndoială, i-au împărtășit cineastului experiențele lor anterioare). Filmul se derulează în mod clar „în prezent”, fără nicio secvență de tip *flashback*, însă putem identifica o serie de caracteristici cinematografice asociate, de fapt, unei forme de aducere aminte.

Astfel, multe secvențe, în loc să fie filmate în mod „obiectiv”, se concentrează mai degrabă asupra unui element cheie, a unui detaliu suficient de semnificativ pentru a marca memoria personajelor (a lui Ayiva sau a lui Abas, acest aspect nu are relevanță).

Coloana sonoră accentuează, de altfel, acest sentiment din cauza variațiilor brutale, și anume scăderea bruscă a intensității zgomotelor ambientale, care face loc unei liniști apăsătoare sau unei muzici de fundal care îndepărtează spectatorul – la fel ca într-o amintire – de scena reprezentată. Se remarcă și faptul că filmul este împărțit în mari capitole geografice – Algeria, Libia, Italia –, însă cronologia este mult mai neclară și aproximativă: șederea lui Ayiva în Calabria (unde, fără îndoială, învață italiana) durează câteva zile, câteva săptămâni sau câteva luni? Nu vom ști niciodată acest lucru, deoarece memoria, care face cu ușurință diferența între locuri, determină mult mai puțin clar scurgerea timpului, mai ales când acesta se caracterizează printr-o activitate repetitivă precum culesul citricelor.

Modalitatea în care cineastul Jonas Carpignano a adunat, probabil, mărturiile migranților pe care i-a întâlnit în Calabria explică în mod sigur această punere în scenă fragmentată și sacadată, care reflectă mai mult sau mai puțin funcționarea memoriei individuale. Totuși, dacă nu toți spectatorii vor percepe neapărat în același mod această alegere a punerii în scenă, vor fi fără doar și poate receptivi la angajamentul cineastului de a face cunoscut punctul de vedere al migranților de la Rosarno sau din alte părți, condamnați să trăiască în periferiile cele mai obscure ale societății noastre.

TEME DE REFLECȚIE

Cum putem interpreta diferența de caracter și de comportament dintre Ayiva și Abas? Este această diferență importantă pentru a înțelege în special deznodământul filmului? Ce părere ne putem forma despre angajatorul migranților? Este un exploatare fără scrupule? Un om de treabă? Un ticălos? Un patron paternalist? Se remarcă diferențe de atitudine între locuitorii comunei Rosarno? Există anumite caracteristici ale punerii în scenă cinematografice care v-au atras atenția în mod deosebit? De exemplu, multiplicarea scenelor nocturne, filmarea cu o cameră video portabilă ținută pe umăr, aspectul confuz și fragmentat al anumitor secvențe, variațiile coloanei sonore, detaliile secundare scoase în evidență cu ajutorul camerei video...

Michel Condé